

Falskt brev hämnd mot Bernadotte

Att beskylla någon för antisemitism är att ta på sig ett oerhört ansvar. Därför känns det nödvändigt att försöka hjälpa Salomon Schulman och liktänkande ur deras svåra villfarelse, den att Folke Bernadotte skulle ha varit antisemit och handlat därefter.

»Först när Bernadotte forslat hit skandinaviska arier gav han efter för svenskjudiska och internationella påtryckningar och släppte in Untermenschen i den fina gengasidyllen», säger Schulman enligt en intervju i Läkartidningen 34/98.

Söndagen den 6 september sändes i SVT 2 en repris av dokumentären »Handelsresande i liv«. Den handlar om Bilel Storch, vid den aktuella tiden ordförande i svenska sektionen av World Jewish Congress och oförtröttlig i sin strävan att rädda judar från Förintelsen.

När Storch 1944 hade utverkat tillstånd hos UD för att sända livsmedel till lägerfångarna accepterade greve Bernadotte genast att Svenska Röda Korset skulle stå som avsändare. Och redan i slutet av 1942, då norska och danska judar erbjöds inresa till Sverige, var det Svenska Röda Korset och dess vice ordförande Folke Bernadotte som skötte organisationen. Allt enligt den välgjorda filmen i TV.

Skrevs ej av Folke Bernadotte

I bakgrunden till det elakartade ryktet om Bernadotte ligger ett brev som förtärligt tillskrevs honom.

Inga Gottfarb var med och tog emot de överlevande koncentrationslägerfångarna, däribland ca 11 000 judar, som kom till Sverige i de berömda vita bussarna. I sin viktiga bok »Den livsfarliga glömskan« (Wiken 1986) skriver hon om Heinrich Himmlers outhärliga massör Felix Kersten, som fullt förståeligt kände bitterhet över att Bernadotte i sin bok »Slutet« hade försummat att nämna Kersten och hans värdefulla insats som förmedlare vid förhandlingar med Himmler.

Kerstens hämnd blev ett förfalskat brev, som han företedde i syfte att riva hjälteglorian av Folke Bernadottes minne och få den omsmid till en svensk ordning åt sig själv.

I brevet, daterat 10 mars 1945, sägs

att »Judarna är i Sverige lika lite önska som i Tyskland... Jag vill inte transportera några judar...».

Att Kersten själv hade skrivit brevet klarlades 1978, berättar DN:s mångåriga utrikesredaktör Ulf Brandel i en notis 28 april 1998. Den engelske historikern Gerald Fleming konstaterar bl a att brevet var skrivet på Kerstens skrivmaskin.

Lyckligtvis är det många som strävar att finna fakta. När polskfödde juden Benjamin Jacobs i en radiodokumentär den 24 april i år sade att han hade kastats av en vit buss tog sig Svenska Röda Korset för att granska Bernadotte-expeditionens körjournaler: Ingen svensk buss skulle ha funnits på plats i Tyskland den 28 april 1945, då avkastningen uppgavs ha ägt rum, och Bernadotte befunns sig i Danmark.

I en så fruktansvärd situation som den Jacobs beskrev kan man nog miss-

ta sig på ett fordons färg och nationalitet. Dessutom har ett drygt halvsekel förflutit.

Låt mig slutligen citera Torsten Brandel som vid den aktuella tiden var förste legationssekreterare på svenska legationen i Berlin. Han innehade en särskild tjänst som biträdande till Folke Bernadotte och närvarande vid förhandlingarna med Himmler. I en artikel 6 september 1984 skriver Brandel bl a: »Det gjordes ingen skillnad på judar eller icke judar... Ursprungligen gällde den svenska räddningsaktionen endast danskar och norrmän... Den 26 och 27 mars utvidgades instruktionerna till att gälla även andra nationer». Enligt Torsten Brandel, mest initierad av alla utom förhandlingarna Himmler och Bernadotte själva, gjordes det alltså viss skillnad på nationer, inte på »ras» eller religion.

Eva Dickson
frilansjournalist, Stockholm

Att återförenas med sin familj är en rättighet

Barnens roll i asylprocessen har varit föremål för en internationell konferens i Sigtuna i början av september. Den handlade om såväl ensamkommande barn som barn som kommer med föräldrar. Invandrarverket vill i detta inlägg peka på hur vi ser på vårt uppdrag att ta emot och utreda ensamkommande barns ärenden.

Det senaste året har mer än hundra asylsökande barn kommit till Sverige och Stockholm utan någon förälder. Vartannat barn kommer från Iran, övriga från länder som Somalia, Bangladesh och Iran.

Under den tid som deras ärende prövas bor de på Invandrarverkets familjelikhande grupphem, t ex på Carlslund i Upplands-Väsby. Det är viktigt att deras väntan blir så kort som möjligt och därför får barnärenden alltid förtur. Även barns asylärenden måste prövas seriöst och vårdnadshavarens situation är en viktig omständighet – i synnerhet när det gäller yngre barn. Är det uppenbart att barnens föräldrar eller andra anhöriga är döda – eller omöjliga att spåra

– kan barnen omedelbart få permanent uppehållstillstånd. Om inte, får de tillfälligt uppehållstillstånd under tiden som verket efterforskar anhöriga. Detta sker via våra egna utsända i olika länder, via tjänstemän på ambassaderna och via internationella organisationer. Verket har också egna kontakter som byggs upp tillsammans med invandrarorganisationerna i Sverige.

Under denna väntan mår barnen dåligt, de längtar efter och saknar de sina; trots vår utbildade personal och samarbetet med frivilligorganisationer som Röda korset och Rädda Barnen; trots att

Vi vill ha lönestatistiken könsuppdelad

alla barn har en »god man» som ofta talar barnets språk; trots att de får gå i skolan och ägna sig åt fritidsaktiviteter. Vår erfarenhet pekar på att de flesta ensamkommande barn mår dåligt av det faktum att de vistas ensamma i ett främmande land.

Verkets erfarenhet visar också att barnen upplever en stor glädje över ett permanent uppehållstillstånd, men oftast bara för en kort tid. Barnen står fortfarande ensamma i livet och de har en lång väg att vandra för att bli integrerade i det svenska samhället. Portarna till Sverige öppnar sig tyvärr inte på det sätt som barnen föreställt sig.

Upphållstillstånd under ett år är ett bra sätt att få en rimlig tidsrymd för att efterforska anhöriga till barn (under 18 år) som söker asyl ensamma, det har Invandrarverket kommit fram till i samråd med frivilligorganisationerna. Det var också den inriktning som Barnkommittén förespråkade i sitt arbete med hur Barnkonventionen skulle tillämpas i Sverige för asylsökande barn.

Familjeåterförening är för barn en rättighet enligt barnkonventionen och då vore det fel av svenska myndigheter att inte anstränga sig. Återföreningen kan ske i hemlandet, i ett annat land eller i Sverige. I de fall vi hittar en förälder eller andra vårdnadshavare innebär det som regel en stor lättnad för barnet och för andra inblandade. När det gäller irakiska barn kan Invandrarverket som regel finna föräldrarna och i Somalia lyckas vi ganska ofta.

Självklart är det så att barnet, eller den unge personen under 18 år, får asyl och permanent uppehållstillstånd om han eller hon riskerar förföljelse död eller omänsklig behandling i hemlandet så som Utlänningslagen föreskriver. Därefter blir det kommunernas sak att ge fortsatt stöd till barnen, som ofta fortsätter sin väntan på att någon gång få återförenas med föräldrarna.

Det är lätt att peka på hur illa barn far i väntan på beslut – men vad än myndigheterna gör är det sannolikt att de flesta ensamkommande barn mår dåligt enbart av att vistas ensamma i ett främmande land – ibland utan att förstå varför.

Lena Häll Eriksson
generaldirektör,
Statens invandrarverk

Stort tack till Läkarförbundet som i början av sommaren skickade ut lönestatistik för läkare i Sverige. Skriften var koncis och tydlig – men varför är den inte könsuppdelad?! Det gap mellan kvinno- och manslöner som är ett faktum lär ha ökat och det är också ett faktum att lönen i hög grad är avhängig av kön, inte bara prestation och kompetens.

Kvinnliga läkares förenings, KLF, 3 000 medlemmar är mycket intresserade av denna fråga och det finns säkert fler. Det är nog så viktigt nu när vi står inför lokala revisionsförhandlingar.

Vi vill gärna citera avgående förbundsordföranden Robert Leth (Läkartidningen 23/98): »... det är en trovärdighetsfråga för läkarkåren att vi kommer tillrätta med jämställdheten.»

Anders Milton – låt oss alla få se statistiken! Vi föreslår att förbundet skickar ut eller publicerar kompletterande information med könsuppdelad statistik. Kunskap om sakernas tillstånd skulle bidra till att något görs!

För KLFs styrelse
Christina Berntsson
ordförande,
Stockholm

Kommentar

Lönebildningen har under senare år till allt större del kommit att hanteras lokalt. I årets avtalsrörelse togs ytterligare ett steg på denna väg i och med att de lokala parterna fick större ansvar för även det totala nivåutlägget och inte bara frågan om hur det lokala utrymmet ska fördelas bland de berörda läkarna.

I löneavtalet lyfts tydligt fram att de lokala parterna har stort ansvar för att osakliga löneskillnader mellan kvinnliga och manliga läkare inte uppkommer. Även i förbundets jämställdhetsprogram och i rekommendationen till lokala lönepolitiska program markeras denna frågas stora vikt.

Den centralt framtagna lönestatistiken, som skickas ut till varje medlem, fyller främst syftet att inför löneförhandling ge en allmän bild av löneläget

i de olika landstingen. Utöver detta material råder vi alltid medlemmen att kontakta den lokala läkarföreningen. Hos denna finns dels en mer detaljerad kunskap om löneläget, dels kännedom om löneskillnaderna mellan män och kvinnor.

Den könsuppdelade lönestatistiken, som årligen tas fram och redovisas för såväl centrala som lokala förtroendevalda, fyller funktionen att visa på ett känt missförhållande. I övrigt har den begränsad betydelse vid den enskilde läkarens löneförhandling eftersom lönen ska vara individuell och differentierad efter ett antal sakliga grunder, och kön aldrig kan vara ett sådant differentieringskäl.

Förhandlingsavdelningen,

Ett intyg mindre försämrar inte flygsäkerheten

På ortopedkliniker i Sverige delas det ut stora mängder intyg avseende inopererat metallmaterial i form av artroplastik- eller osteosyntesmaterial – ibland rutinmässigt, ibland på patientens begäran.

Syftet är att ha något att visa upp i samband med flygresor, eftersom metallen kan ge utslag vid säkerhetskontrollen i metalldetektorn. Ett intyg förhindrar eller förändrar inte (turligt nog)

det sätt på vilket passagerarna kontrolleras. Det finns i Sverige eller internationellt inga krav, eller ens rekommendationer, att passagerare bör ha sådana intyg.

Vi kan således med gott samvete sluta att dela ut sådana intyg, till gagn för såväl oss som patienten.

Ulf Cannerfelt
överläkare,
kirurgiska kliniken, Kalix sjukhus